

уникнути стрес-факторів. Наприклад, за допомогою транквілізатора амілазин, який знімає нервову напругу, боязнь, страх, агресивність, але дія його більш перспективна за одночасного використання глюкози, вітамінів А, Д, Є та антибіотиків тетрацикліну, стрептоміцину. Також одним із профілактичних підприємств є цілеспрямована селекція на відбір стресстійких свиноматок.

Передові господарства уникають таких проблем за поступового відлучення поросят від свиноматки, а також утримання свиней на глибокій підстилці, що також дає можливість уникнути стрес-фактора видалення гною, цілодобова годівля дає можливість уникнути такого стрес-фактора, як шум.

Отже, стрес значно впливає на продуктивні якості свиней, тому слід більше приділяти уваги цьому фактору.

Література:

1. Свинарство і технологія виробництва свинини / Герасимов В.І., Рибалко В.П., Цицюрский Л.М. та ін.-К.:Урожай, 1996.-346с.
2. Никитченко И.Н. Гетерозис в свинарстве.-Л.: Агропромииздат, 1987.-С.-138-150.

УДК 636.5.082.2.

ЗВ'ЯЗОК ІНТЕР'ЄРНИХ ОЗНАК ГУСЕЙ З ПОКАЗНИКАМИ ПРОДУКТИВНОСТІ ТА МІРНИМИ ОЗНАКАМИ

**В.Г.КРАСНОЩОК – пошукувач,
Л.П.ВОГНІВЕНКО – к.с.-г.н., доцент, Херсонський ДАУ**

Основною метою вивчення інтер'єрних ознак сільськогосподарської худоби і птиці є встановлення залежностей між фізіолого-біохімічними показниками і продуктивними якостями. Виявлення високих достовірних залежностей дає можливість раннього прогнозування рівня майбутньої продуктивності птиці, що має важливе значення для оптимізації програм селекції. Це дозволить суттєво скоротити генераційний інтервал (час зміни покоління) та неодмінно сприятиме підвищенню ефективності селекції (1).

При виявленні надійних показників ранньої оцінки племінної цінності особин з'явиться можливість залишати для подальшого вирощування і використання найбільш цінні генотипи. Таким чином, з'являється можливість значно зменшити обсяги масивів і термінів випробовувань, що дозволить суттєво заощадити витрати

кормів, енергетичних ресурсів і праці та дасть значний економічний ефект.

Дослідною генетичною групою були гібриди РхК (рейнські х кубанські). Проведено експеримент, метою якого був пошук зв'язків між продуктивністю гусей і біохімічними показниками крові з урахуванням їх статі та віку (таблиця 1).

У процесі вивчення кореляційної залежності активності ферментів білків з несучістю гусей було виявлено зв'язок активності ферментів перамінування, аспартаттрансферази АСТ і аланінтрансферази АЛТ, з рівнем несучості гусок в межах від 0,096 до 0,374. Показники регресії також були значно великими в залежності від зміни активності цих ферментів.

Таблиця 1 – Кореляційний і регресійний зв'язок інтер'єрних показників з яєчною продуктивністю

Рік використання	АСТ		АЛТ		Лужна фосфатаза	
	r	R	r	R	r	R
гусаки						
1	0,245	1,524	0,096	2,814	0,463	7,345
2	0,270	0,253	0,175	0,742	0,516	8,791
гуски						
1	0,284	1,062	0,140	4,023	0,594	3,786
2	0,374	2,404	0,180	5,148	0,656	1,679

Особливої уваги потребує достатньо стабільна і висока залежність несучості від активності лужної фосфатази. При цьому кореляційний зв'язок був однаково високий і подібний для обох вікових груп. Спостерігалася наявна тенденція до його підвищення на другому році використання (r від 0,516 до 0,656). Але регресія ознак була вища для гусок першого року яйцекладки від 7,345 до 8,791 шт. яєць, що дуже суттєво.

Останні данні свідчать про більш високу пластичність молодих гусей на відміну від дорослих і підвищену їх мінливість за рівнем несучості. Тому відбір за показниками активності лужної фосфатази можна проводити більш ефективно в перший рік використання птиці.

Також вивчався кореляційний зв'язок активності ферментів та концентрації загального білка з показниками живої маси і лінійних вимірів, що також використовуватиметься з метою прогнозування м'ясної продуктивності. Відомо, що генетичною основою кореляції є вплив одного гена на розвиток декількох ознак (множинна дія генів). Кореляція також вказує на зміну ознак у процесі селекції залежно від інших (побічний ефект селекції). За досить високих пози-

тивних коефіцієнтів кореляції можлива масова селекція одночасно за декількома ознаками (2). Так, за наявності вірогідного зв'язку між біохімічними показниками сироватки крові та окремими видами продуктивності, їх можна використовувати для прогнозування цих показників продуктивності.

З метою виявлення загальних тенденцій зв'язку типологічних показників та інтер'єрних ознак гусей було проведено тестування, спрямоване на дослідження кореляції між ними (таблиця 2).

Таблиця 2 – Кореляційний зв'язок інтер'єрних показників з мірними ознаками гусей гібрида РхК

Мірні ознаки	Біохімічні показники						
	АСТ	АЛТ	Загальний білок	Альбуміни	Глобуліни	Лужна фосфатаза	F _ф
гусаки							
Жива маса	0,192	-0,380	0,106	-0,291	0,286	0,812	408,82
Довжина тулуба	-0,186	-0,683	-0,585	-0,236	0,234	0,583	668,26
Обхват грудей	-0,143	-0,607	-0,589	-0,586	0,579	0,794	155,86
Довжина плесни	0,247	-0,130	0,552	0,599	-0,591	0,113	236,82
гуски							
Жива маса	-0,319	-0,793	-0,549	-0,337	0,336	0,823	981,16
Довжина тулуба	-0,148	-0,604	-0,805	-0,372	0,371	0,689	1062,33
Обхват грудей	0,041	-0,589	-0,573	-0,571	0,530	0,732	1926,63
Довжина плесни	-0,750	-0,746	0,044	0,123	-0,123	0,652	190,64

Встановлено, що жива маса як гусаків, так і гусок найбільшою мірою корелює з активністю лужної фосфатази (r гусаків 0,812, гусок 0,823). Активність лужної фосфатази має високий позитивний зв'язок з усіма вивченими показниками, за винятком довжини плесни $r = 0,113$.

Рівень активності ферменту аспартатамінотрансферази переважно має від'ємний, або дуже низький позитивний зв'язок з ознаками, які досліджуються. Це добре виявляється у гусаків. У той час як у гусок характерна суттєва від'ємна кореляція з довжиною плесни $r = -0,750$ та середня з живою масою $r = -0,319$.

Більш інформативним виявилось вивчення зв'язків з активністю аланін амінотрансферази. Встановлено, що вона має стійку від'ємну кореляцію з усіма дослідними ознаками як гусаків, так і гусок. Так, для гусаків найбільш високі від'ємні показники кореляції були встановлені для довжини тулуба ($r = -0,683$) і обхвату грудей

($r = -0,607$). У гусок високий зв'язок з живою масою ($r = -0,793$) і довжиною плесни ($r = -0,746$).

Розраховані показники кореляції дещо відрізняються від аналогічних даних, отриманих у ссавців, де в період росту м'язової тканини активність аспртатамінотрансферази і аланінамінотрансферази позитивно корелює з живою масою тварин (3).

При вивченні зв'язку з такими показниками, як концентрація загального білку, альбумінів, глобулінів, певних закономірностей не виявлено, але в окремих випадках спостерігаються високі від'ємні зв'язки рівня загального білку з мірними ознаками гусок (r від $-0,549$ до $-0,805$) за винятком довжини плесни, яка має дуже низький кореляційний зв'язок $r = 0,044$.

Виходячи з цього, можна зробити висновок про доцільність використання інтер'єрних показників і мірних ознак для відбору високопродуктивних особин з селекційною метою та для промислового вирощування. Це підтверджується проведеними дослідженнями, аналізом і розрахунками., які вказують в окремих випадках на досить високу кореляцію інтер'єрних показників з господарсько-корисними ознаками птиці, зокрема м'ясною продуктивністю.

Льгтература:

1. Дебров В.В. Мінливість мірних ознак гусей в ранньому онтогенезі. // Таврійський науковий вісник. 1999 р. №11/1.
2. Басовский Н.С., Буркат В.П., Власов В.И., Коваленко В.П. Крупномасштабная селекция в животноводстве. – Киев: Урожай, 1994г.
3. Малахов А.Г., Вихряков С.И. Биохимия сельскохозяйственных животных. М.: Колос, 1994. – С.55-54

УДК 636.082.4

БУДОВА ТІЛА КОРИВ РІЗНИХ ГЕНОТИПІВ І ЇХ ПРОДУКТИВНІСТЬ

Л.З.ШАНТАР – асистент, Херсонський ДАУ

Тип тварин визначають особливістю будови тіла, які вказують на мету їх використання [1].

За даними Ф.Ф.Ейснера [2], тип – це зовнішній вигляд тварин, за якими визначають фізіологічну реактивну здатність і темперамент, а значить і напрям використання, у зв'язку з цим бажаний тип тварин є сукупність морфологічних й функціональних особливос-